№ 75. Neue Jüdische Zeitung. II. Jahrgang.

דיא „נייע יידישע צייטונג" ערשיינט יעדען מאָנטאג אונד דאָננערסטאג.

פראָנומעראציאָנס - פרייזע:
נאנציאָהריג 7 פל. — קר.
האלביאָהריג 3 „ 50 „
פירטעליאָהריג 1 „ 75 „

נייע יידישע צייטונג

דיא רעדאקציאָן אונד אדמיניסטראציאָן בעפינדעט זיך Schiffmannsgasse 6, Budapest וואָהין אויך דיא פראָנומעראציאָנס-געלדער צוזענדען זינד

איגזעראטע ווערדען בילליגסט בערעכנעט.

ב"ה בודאפעסט, ו' שבט — Budapest, Donnerstag, 26. Jänner 1882. — שנת תרמ"ב לפ"ק.

פראָנומעראציאָנס - איינלאדונג.

מיט 1. פעבער בעגיננט איין נייעס קווארטאל. וויר ערזוכען יענע אונזערער געעהרטען הערען אבאָנענטען, דערען פראָנומעראציאָנס-צייט מיט 1. פעבער צו ענדע געהעט (וויא דיעס אויף דער געדרוקטען אדרעס-שלייפע דייטליך צו ערזעהען איזט), איהר אבאָננעמענט פריינדליכסט גלייך צו ערנייערן, דאמיט אין דער פינקטליכען צוזענדונג דעס בלאטטעס קיינע אונטערברעכונג איינטרעטע.

☞ ניא איינטרעטענדע אבאָננענטען ערהאלטען דיא ביז היינטע ערשיענענען פאָרטזעטצונגען אונזערעס נייען היסטאָרישען ראָמאנס: **„יודא אונד ראָם"** אומזאָנסט צוגעזענדעט.

דיא פראָנומעראציאָנס-פרייזע זינד אם קאָפפע דעס בלאטטעס צו ערזעהען.

דיא אדמיניסטראציאָן.

דער שלוס דער גענעראל-דעבאטטע איבער דאס בודגעט.

ענדליך נאָך 13-טאָגיגעם אינאונטערבראָכענעם דעבאטטירען האט דיא גענעראל-דעבאטטע איבער דאס בודגעט איהרען אבשלוס געפונדען. דיא בודגעט-דעבאטטע איזט אבער היעמיט נאָך לאנגע ניכט בעענדיגט, דענן יעטצט בעגיננט ערסט דיא זאָגענאננטע שפעציאל-דעבאטטע, דאס הייסט: עס ווירד איבער איינען יעדען איינצעלנען פאָסטען דעס בודגעטס פערהאנדעלט. דער איינע ווילל צום ביישפיעל דיעזע אָדער יענע פאָסט האָהער געשטעללט וויססען, דער אנדערע פינדעט ווידער, דאס מאן פיר דיעס אָדער פיר יענעס צו פיעל אים בודגעט איינגענאָממען האט. מיט איינעם וואָרטע, דיא איינגענטליכע בודגעט-דעבאטטע בעגיננט ערסט יעטצט.

פאָר שלוס דער גענעראל-דעבאטטע האבען אים זינגע דער הויז-אָרדנונג דער רעפערענט דעס פינאנצ-אויסשוססעס אונד דיא פערשיעדענען בעשלוס-אנטראגשטעללער דאס רעכט, איינע שלוס-רעדע צו האלטען. דיעזע שלוס-רעדען זינד דענן אויך אבגעהאלטען וואָרדען. דער רעפערענט העגעדיש היעלט איינע זעהר געלונגענע שלוס-רעדע אונד בעמיהטע זיך, אללע וואָהרענד דער גאנצען לאנגען דעבאטטע פאָרגעבראכטען איינווענדונגען אונד אנגריפפע דער פערשיעדענען אָפפאָזיציאָנס-רעדנער צו ווידערלעגען. דעם גרייזען שאָמשיך געגענאיבער (דער בעקאננטליך אין 76יאָהריגער גרייז איזט) בעמערקטע ער, דאס דיא גוטען אלטען צייטען פאָראיבער זייען, אונד דאס מאן היינטע דיא דינגע אונד פאָרקאָממניססע גאנץ אנדערס בעאורטהיילען מיססע, אלס מאן דיעס אין דען גוטען אלטען צייטען געטהאן. דיעס וואר אָפפענבארע איינע אנשפיעלונג אויף דאס בעזאָנדערס פאָרגעריקטע אלטער דעס אבגעאָרדנעטען שאָמשיך אונד וואָללטע איינגעפאָהר זאָ פיעל הייסען, אלס: „וואס פערשטעהסט איהר אלטען, וואס היינטע פאָרגעהט. איהר אלטען זייד ניכט אים שטאנדע, דיא אנפאָרדערונגען דער יעטציגען צייט צו פערשטעהען." — עס איזט דיעס יעדאָך קיין בעזאָנדערס גליקליכער איינפאלל דעס רעפערענטען העגעדיש געוועזען אונד דיעזע זיינע אויסלאססונג האטטע פיגליך וועגבלייבען קאָננען, דענן זאָ פאָרטרעפפליך אויך זיינע רעדע אים אללגעמיינען וואר, עבען זאָ אונריכטיג איזט דיעזע אנזיכט.

נאָך איהם קאם נון דער גרייזע שאָמשיך צום וואָרטע, דער דענן אויך דעם רעפערענטען אויף דיעזע בעמערקונג דיא ריכטיגע אנטוואָרט גאב. ער זאגטע נאָמליך: „איהר יונגען לייטע וואָללט אימממער אללעס בעססער וויססען, אלס וויר אלטען, אונד ווענן איהר ניכט בעווייזען קאָננעט, זאָ זאגט איהר אימממער: דיא היינטיגע צייט מיט איהרער אויפקלאָרונג אונד בילדונג לאססע זיך מיט דען אלטען צייטען ניכט פערגלייכען. איך אבער זאגע אייך, דאס דעם ניכט זאָ איזט: אין דען פריהערען צייטען וואָרען דיא לייטע פיעל גליקליכער אלס היינטע, דאס פאמיליען-לעבען, דאס אָפפענטליכע לעבען, אללעס וואר בעססער אונד עהרליכער אלס היינטע. נור אין איינער זאכע זייד איהר פאָר פאָן אונס אללען: אים שילדען-מאכען, אים שווינדעל אונד אים גראָסטהון. פיר דיעזע אייגענשאפטען זייד איהר יעדאָך ניכט צו בענעידען." — עס איזט אונשטרייטיג, דאס אין דיעזער אנטוואָרט פיעל וואהרהייט שטעקט.

צום שלוסע שפראך זאָדאנן נאָך דער פינאנצ-מיניסטער גראף סאפארי אונד אויך זיינע רעדע וואר פאָן גראָססער ווירקונג, וואָראנן אָטוואָש דאס שלוס-וואָרט האבען ווירד. דיא אבשטיממונג האט אם מיטטוואָך מיטטאג שטאטטגעפונדען. דאס רעזולטאט פינדען אונזערע לעזער אן איינער אנדערען שטעללע דיעזעס בלאטטעס.

עס זינד וואָהרענד דיעזער לאנגוויעריגען דעבאטטע פיעלע שאָנע רעדען געהאלטען וואָרדען, דאס איזט אונשטרייטיג וואהר. אבער אויך דאס איזט וואהר, דאס אללע דיעזע רעדען בלוטוועניג ניטצען אָדער געניטצט האבען, דענן דאס דעפיציט איזט היעדורך אום איינען גראָשען ניכט וועניגער געוואָרדען.

נייעסטעס אויס אללען לאָנדערן.

* (דיא אנטוואָרט טיסא'ס אויף העלפי'ס אינטערפעללאציאָן.) אין דער אם מאָנטאג אים אונגארישען רייכסטאגע אבגעהאלטענען זיטצונג האט מיניסטער-פראָזידענט טיסא דיא אנפראגען דעס דעפוטירטען העלפי איבער דיא פאָרגאָנגע אין זיד-דאלמאציען בעאנטוואָרטעט. מיניסטער-פראָזידענט טיסא זאגטע: וואס ביזהער איבער דיא פאָרגאָנגע אים זידען אונזערער מאָנארכיע געשריעבען וואורדע, אָב דיעס אללעס וואהר זייא, דאריבער קאנן איך מיך יעטצט ניכט אויססשפרעכען, דענן עס קאנן יא אויך זיין, דאס מיר ניכט אללעס בעקאננט איזט. אבער טהאטזאכע איזט עס, דאס זאָוואָהל אין דאלמאציען אלס אין דער הערצעגאָווינא דיא רעוואָלוציאָן אויסגעבראָכען איזט אונד איינען זאָלכען גראד ערדייכט האט, דאס וויר צור אונטערדריקונג דערזעלבען איינע גראָססערע מיליטאָר-מאכט הינונטער זענדען מיססען. וואס דיא אורזאכען דיעזער רעוואָלוציאָן בעטריפפט, זאָ איזט פאָר אללעם דיא אססענטירונג דיא נאָכסטע אורזאכע, געראדע זאָ, וויא אים יאהרע 1869 עס דער פאלל וואר, דאס אין דיעזער געגענד אין פאָלגע דער אססענטירונג איינע רעוואָלוציאָן ענטשטאנד. וואס דיא הערצעגאָווינא בעטריפפט, זאָ ווירד עס יעדער וויססען, דאס דיעזעס פאָלק איין אונרוהיגעס זייט יעהער וואר אונד עס דאהער בעגרייפליך פינדען, דאס אין זאָלכעם פאָלק זיך אן אָרדנונג אונד אן גערעגעלטע צושטאָנדע ניכט זאָ לייכט געוואָהנען קאנן. וויר שטעהען מיט אללען רעגירונגען אין בעסטער פריינדשאפט, אונד זינד עס נור „פאנאטישע סלאווען", וועלכע דיא זיד-סלאווישע בעפאָלקערונג אויפהעטצען אונד צו דיעזעם צוועקע דאָרט הערומרייזען. עס ווירד אבער דיא פפליכט דער רעגירונג זיין, ניכט נור דיא פערברייטונג דער אונרוהען צו פערהינדערן, זאָנדערן מיט גראָססער שטרענגע דיעזעלבען צו אונטערדריקען אונד רוהע אונד אָרדנונג דאזעלבסט אויך פיר דיא צוקונפט צו שאפפען.

*(דיא איינבערופונג דער דעלעגאציאָנען.) אין דער דיענסטאג-זיטצונג דעס אונגארישען רייכסטאגעס וואורדע דאס אללערהאָכסטע האנדשרייבען זיינער מאיעסטאָט פערלעזען, אין וועלכעם דיא איינבערופונג דער דעלעגאציאָנען פיר דען 28-טען יאָננער אנגעאָרדנעט ווירד. דיא דעלעגאציאָנס-פערהאנדלונגען ווערדען אין וויען שטאטטפינדען אונד ווערדען ביז צום 7-טען פעבער דויערן. דיא רעגירונג ווירד 8½ מילליאָנען פיר דאס מיליטאָרישע אונטערנעהמען אין זיד-דאלמאציען פערלאנגען. דיא דיעסבעציגליכען פערהאנדלונגען ווערדען פאָן אינטערעססע זיין, וויל אונזער נייע מיניסטער דעס אייסערן, גראף קאלנאָקי, דאס ערסטעמאל דיא געלעגענהייט האבען ווירד, פאָר דער אָפפענטליכקייט צו שפרעכען אונד איבער דען שטאנדפונקט אונזערער פאָליטיק אויפקלאָרונגען צו געבען.

*(דיא אבשטיממונג איבער דאס בודגעט) וואורדע היינטע (מיטטוואָך) אים אבגעאָרדנעטען-הויזע אונטער נאמענס-אויפרוף דעס איינצעלנען דעפוטירטען פאָרגענאָממען. דיעזעלבע ערגאב פאָלגענדעס רעזולטאט: פאָן 466 דעפוטירטען שטיממטען 234 מיט „יא" (דאס הייסט פיר דיא אננאהמע דעס בודגעטס) 161 מיט „ניין" (געגען דיא אננאהמע), 50 דעפוטירטע וואָרען אבוועזענד. דער פראָזידענט ענטהיעלט זיך דער אבשטיממונג. דעמנאך איזט דאס בודגעט מיט איינער מאיאָריטאט פאָן 73 שטיממען אנגענאָממען וואָרדען.

* (ביסמארק'ס שטאאטס-שטרייך.) אין דער פאָרגעסטריגען זיטצונג דעס בערלינער רייכסטאגעס איזט דער נייע ערלאס צור שפראכע געקאָממען. לויט דיעזעם ערלאססע, וועלכען וויר זיינערצייט אונזערען לעזערן וואָרטליך מיטגעטהיילט האבען, וואָרע דער וויללע דעס רעגענטען אונד ניכט דער דעם פארלאמענטס מאססגעבענד אונד דער דייטשע קאיזער קאנן אויך דאס פאָללציעהען לאססען, וואס דער רייכסטאג ניכט געשעהען לאססען וויל. פירסט ביסמארק זאגטע: „דיא אלטען רעכטע דעס פרייסישען קאָניגס דירפען ניכט פערדונקעלט ווערדען, מאן דארף דען קאָניג ניכט צו האָך אין דיא וואָלקען זעטצען אונד איהן דאדורך פאָן דער טהיילנאהמע אן דער רעגירונג פערנע האלטען, ער מוס אונטער אונס מיט דעם פארלאמענטע דאס לאנד רעגירען; דער ווירקליכע פאקטישע מיניסטער-פראָזידענט אין פרייסען איזט אונזער קאָניג ווילהעלם. דער קאָניג מוס אָפט אויך אויף אייגענע פעראנטוואָרטונג, ווענן אויך געגען דען וויללען דער פאָלקס-פערטרעטונג, עטוואס אונטערנעהמען. אים יאהרע 1864 אלס וויר דיא גראָססע פרייסישע ארמעע הערביישאפפען וואָללטען, דא וואָרען אללע פאָלקס-פערטרעטער געגען דיא גראָססע ארמעע; דא זעטצטע אבער דער קאָניג זיינען וויללען אויך געגען דען פאָלקס-ווילען דורך, פרייסען בעקאם איינע גראָססע ארמעע, וואָמיט וויר נון דאס גראָססע דייטשלאנד הערשטעללטען. וואָרען וויר אים

האנדעלס-בעריכט דער וואָכע.

ווייצען. דיא פרייזע גינגען אויך דיעזע וואָכע אום 20—25 קר׳ אין דיא האָהע. דער פֿערקעהר וואר לעב-האפֿט. פֿערקויפֿט וואורדען 90,000 מעטער-צטר. וויר נאָטירען: פֿריהיאהרסווייצען פֿאָן 12 גולד׳ 32 קר׳ ביז 12 גולד׳ 53 קר׳. הערבסט-ווייצען פֿאָן 11 גולד׳ 17 קר ביז 11 גולד׳ 40 קר׳ געהאנדעלט. — קאָרן פֿאָן 8 גולד. 50 קר׳ ביז 8 גולד׳ 80 קר׳. — גערסטע. פֿוטטערגערסטע 7 גולד׳ 60 קר׳, ברעננערגערסטע פֿאָן 7 גולד׳ 70 קר׳ ביז 7 גולד׳ 80 קר׳, פרימא מאלץ-גערסטע 8 גולד׳ ביז 8 גולד׳ 50 קר׳. — האפֿער. אבזאטץ שוואך פֿיר פלאטצ-קאָנזום. פרייזע פֿאָן 7 גולד׳ 40 ביז 7 גולד׳ 60 קר׳ פרימא-וואארע פֿאָן 8 גולד׳ ביז 8 גולד׳ 10 קר׳ געקויפֿט. טערמינע פער פֿריהיאהר 8 גולד׳ 45—50 קר׳. — קוקורוץ. שטיינענד. ברעננער-וואארע 7 גולד׳ 15 קר׳ ביז 7 גולד׳ 25 קר׳, פרימא פֿאָן 7 גולד׳ 31 קר׳ ביז 7 גולד׳ 45 קר׳. טערמינע פער מאי-יוני 7 גולד׳ 52 ביז ביז 7 גולד׳ 55 קר׳.

רעפס. קאָהל פער אויגוסט-סעפטעמבער 13 גולד׳ 35 קר׳ ביז 13 גולד׳ 50 קר׳.

ריבאָל פעסט מיט 34 גולד׳ ביז 34 גולד׳ 20 קר׳.

מעהלפרייזע פער 100 קילא אב בודאפעסט.

N.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
fl.	22.40	21.50	20.90	20.40	19.80	18.30	18.20	17.40	16.40

N.	8½	פֿיינע קלייע	גראבע קלייע	8⁰/.
fl.	14.50	4.90	4.70	11.50

שפּירימוס. דאס געשעפֿט איזט נעגען דיא פֿאָר-וואָכע עטוואס פֿעסטער, דער שפּעקולאציאָנס-קויף איין אנהאלטענדער אונד נאָטירט מאַן: ראָהוואארע ען גראָס 32 ביז 32½ קר׳, אים קאָנזום 32⁰/. ביז 33 קר׳, פרעסהעפֿענוואארע 33½ ביז 34½ קר׳. ראפֿפֿינאדע צו 35½ ביז 35⁰/. קר׳. אללעס פער 100 ליטערפערצענט אָהנע פֿאס ערסטע קאָסטען.

צוועטשקען. באָסנישע מיט 21 גולד׳ 50 קר׳ ביז 23 גולד׳, סערבישע מיט 20 גולד׳ 53 קר׳ ביז 21 גולד׳.

לעקוואר. סלאוואָנישע וואארע 16 גולד׳ 50 קר׳. באנאטער מיט 15 גולד׳ 50 קר׳ געהאנדעלט.

פעטראָלעאום. פרייזע שטיינענד; מיט 16 גולד׳ 50 קר׳ פראָמפטע וואארע פער 100 קילאָגראמם אונד נעטטאָ קאססא.

אונשליטט (חלב). קערנ-אונשליטט איזט פֿאָן 43 גולד׳ ביז 44 גולד׳ געהאנדעלט. פרייזע האלטען זיך בעפֿעסטיגט.

ראָהע הייטע. אונגארישע קוההייטע 110 ביז 112 גולד׳, פראָקענע אָקסענהייטע 110—112 גולד׳ פער 100 קילאָ. אונגארישע פישטלינגע 118—125 גולד׳, באנאטער קנייפען 130—140 גולד׳, דיישע קוההייטע 112—116 גולד׳. ראָסהייטע אויסער פֿערקעהר.

האנפֿזאאט צו 8 גולד׳ 50 קר׳ געשלאָססען. געזונדע וואארע 9 גולד׳.

וואכס. ראָזענויער 120—121 גולד׳, סלאוואָנישעס 125 גולד׳.

וויינשטיין. בעססערע וואארע מיט 67 גולד׳, גערינ-גערע 55—56 גולד׳.

קארטאָפֿפֿעלן מיט 3 גולד׳ 20 קר׳ פער מעטער-צענטנער.

שאפֿוואָללע. וואָהרענד דער פֿערפֿלאָססענען וואָכע וואורדען טהיילס דורך פֿרעמדע קייפֿער, טהיילס דורך היעזיגע קאָממיססיאָנערע צירקא 1400 מצטר. צו אונפֿער-אָנדערטען פרייזען אוים דעם מארקטע גענאָממען, אונד צוואר 400 מצטר. שטאָפֿפֿ-וואָללען צו 94—104 גולד׳, 450 מצטר. קאממוואָללען פֿאָן 84—93 גולד׳, 300 מ.-צטר. רוסישע קונסט-וואָשע צו 138—140 גולד׳, 100 מצטר. באנאטער צינאיא-וואָללען צו 56—57 גולד׳, 150 מצטר. בעשטעהענד אוים ביהארער לאממוואָללען צו 78—79 גולד׳ אונד טהייסצוויישור. ווינטער- אונד יאָממערוואָללען צו 72 גולד׳ ביז 74 גולד׳. אללעס פער 56 קילאָ.

☛ פֿאבריקסמאָסיג געוואשענע וואָללע 2 גולד׳ — קר׳ ביז 2 גולד׳ 40 קר׳ פער קילאָ.

לעדערגעשאָפֿט. קוההייטע 6—7קילאָ 225—245 גולד׳, איינמאל פֿערזעטצטע טערצען פֿאָן 10—14קילאָ 172-174 גולד׳, צווימאל פֿערזעטצטע טערצען 15—18 קילאָ 163—165 גולד׳, דריימאל פֿערזעטצטע טערצען 19 ביז 21 קילאָ 165—167 גולד׳.

וויענער פֿרוכט-פרייזע.

ווייצען. טהייס- 77—78 קילאָ 13 גולד׳ 10 קר׳ ביז 13 גולד׳ 30 קר׳. פער מ.-צטר.

קאָרן. אונגארישעס 67—70 קילאָ 9 גולד׳ 25 קר׳ ביז 9 גולד׳ 45 קר׳ פער מ.-צטר.

גערסטע. סלאָוואקישע 9 גולד׳ — קר׳ ביז 10 גולד׳ — קר׳.

קוקורוץ. באנאטער 7 גולד׳ 40—50 קר׳.

האפֿער. אונגארישער 8 גולד׳ 15 קר׳ ביז 8 גולד׳ 40 קר׳ פער מעטער-צענטנער.

לאָטטאָ-ציעהונגען פֿאָם 21. יאָננער:

בודאפעסט:	54	19	4	13	57
לינץ:	37	86	66	79	40
טריעסט:	72	26	62	81	86

קאָררעשפּאָנדענץ דער רעדאקציאָן.

הערן ס. ה. ווערבאָ. איהרע פראָמיענלאָזע אונד זאלצבורגער ניכט נעצאָגען. — הערן קעללער אין ק. דאס איזט ניכט נעאיינעט צור פֿעראָפֿפֿענטליכונג. קאָננען זיא דענן פֿאָן זאָלכען מענשען עטוואס אנדערעס ערווארטען?

פֿעראנטוואָרטליכער רעדאקטער
יקותיאל הלוי לעדערער.

קאָנקורז.

מיט ר״ח אייר הבע״ל איזט אין היעזיגער איזר׳ אָרטה׳ געמיינדע דיא שטעללע איינעס ש״ץ ומ״ץ, פֿערבונדען מיט דעם יאהרעסגעהאל-טע פֿאָן 400 גולדען, פֿרייער וואָהנונג אונד נעבענ-עמאָלומענטען, צו בעזעטצען. בעווערבער מיס-סען מיט קבלות אונד התרות פֿאָן אנערקאננטען ראבביניטען אויסגעראטאָטען פֿערזעהען זיין אונד האבען זיך איינעם פראָבע-פֿאָרטראג צו אונטער-ציעהען. רייזע-שפּעזען ווערדען נור דעם אקצעפּ-טירטען פֿערגיטעט.
3

IZSAK GESTETNER
Vorsteher
(Oedenburger Comitat) Sz.-Sárkány.

שטעללענ-געזוך.

איין הינסטליכער אונד איין זעלטזאמער קורא, דער צוגלייך איין זעהר גוטער פֿאָרבעטער איזט, בעזיטצט איינען חזנישען פֿאָרטראג. דערזעלבע איזט צוגלייך איין שחט מומחה אונד בעפֿאָהיגט, איינע יעדע פֿאָרקאָממענדע פֿערלעטציגונג איינעס פֿיעהעס אונד געפֿליגעלס צו בעאורטהיילען. האט דאָקומענטע פֿאָן ראבבינישען קאפאציטאָטען, זוכט איינען פּאָסטען אויף 400 גולדען נעבסט דען איבליכען עמאָלומענטען.

יעקב רייכענבאך.
פֿונגירענד אין ב׳ אלמאש.

וויכטיג פֿיר רעגאליענפאָכטער!

טרעבער-עססענץ, סליוואָוויטצ-עססענץ, רום-עססענץ, לאגער-עססענץ אונד אללע ליקאָר-עססענצען אונד אָלע צור ערצייגונג פֿאָן גייסטיגען געטראָנקען אויף קאלטעם וועגע אָהנע אפפאראטע

bei **Arnold Watterich, Budapest,**
Fabrikslager: Tabakgasse, vis-á-vis dem isr. Tempel

מאניפולאציאָנס-ביכער אין אללען שפראכען גראטיס. וויינקלארפולפֿער, וויינבאָקוועטס, ווייג-פֿערמעהרונגס-עססענץ, וויינ-גייסט, ענטזייערונגס-פולפֿער, גליצערין עטצ. צור וויינמאניפו-לאציאָן.

אראָלף ראָטה׳ס

הערדענ- אונד קנאבענ-קליידער-ניעדערלאגע בודאפעסט, לאנדשטראסע, קארלסקאסערנע ווז-א-ווים דעם אָרציישען קאפֿפֿעעהויזע.

עמפפֿעהלט זיין וואָהלאסאָרטירטעם לאגער פֿאָן הערבסט אונד ווינטער-אנציגען, זאָ אויך קנאבענ-קליידער (בלי חשש שעטנז) נאך נייעסטער פֿאזאָן.

☛ בעשטעללונגען נאך מאאס ווערדען בינגען 24 שטונדען (מיט אויסנאהמע פֿאָן שבת אונד יו״ט) אנגעפֿערטיגט.

בודאפעסטער באָרזענקורזע פֿאָם 22. יאָננער.

לאָזע.	פֿל.	קר
1854ער 4פערצענטיגע שטאאטסלאָזע	118	—
1860ער „ נאנצע לאָזע	129	—
1860ער „ פֿינפֿטעל	130	—
1864ער שטאאטסלאָזע צו 100 גולדען	172	—
1864ער „ „ צו 50 „	170	—
קרעדיטלאָזע	175	—
דאָנוי-דאמפּפשיפֿפֿאהרטס-לאָזע	115	50
אונגארישע פראָמיענ-לאָזע צו 100 גולדען	113	—
דעטטאָ האלבע צו 50 גולדען	119	50
טהייסטהאל לאָזע	106	—
וויענער קאָממונאללאָזע	122	—
טריעסטער לאָזע צו 100 גולדען	127	—
קאָמאָ רענטענשיינע	—	—
טירקענלאָזע	24	—
אינסברוקער לאָזע	23	50
קלארי לאָזע צו 40 גולדען	32	—
קענלעוויטש לאָזע „ 10 „	17	50
קראקויער לאָזע „ 20 „	19	—
אָפֿנער לאָזע „ 40 „	40	75
פאלפֿפי לאָזע „ 40 „	37	—
רודאָלפסלאָזע „ 10 „	20	—
סאלם לאָזע „ 40 „	52	50
זאלצבורגער לאָזע „ 20 „	23	—
סט. גענאָיס לאָזע „ 20 „	48	50
סטאניסלויער לאָזע „ 20 „	26	40
וואלדשטיין לאָזע „ 20 „	—	—
ווינדישגראטצלאָזע „ 20 „	—	—
לאיבאכער לאָזע „ 20 „	23	50

ווערטה-פאפּירע.	פֿל.	קר
אונגארישע גאָלדרענטע	117	—
אונגארישע פאפּיער-רענטע	82	90
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	96	50
טעמעשער-באנאטער	96	—
זיעבענבירגישע	97	—
גאליציישע	102	—
בוקאָווינער	100	50
אונגארישעס אייזענבאהנ-אנלעהען	133	25
וויינצעהענט-אבלאָזונגס-אבליגאציאָנען	97	—
פֿאנדשיינע דער אונגארישען באָדענקרע-דיט-אנשטאלט צו 5½ פערצענט	101	—
דעטטאָ דער אונג. היפּאָטה.-באנק צו 5½%	101	—
דעטטאָ אללגעמ. באָדענקרעדיט צו 5½%	100	50
דעטטאָ צו 5 פערצענט	101	50
דער אונגאריש-גאליציישען	166	50
דער נאָרדאָסטבאהן	169	50
אָסטעררייכישע קרעדיט-אקציען	294	—
אונגארישע קרעדיט-אקציען	280	—
סערבישע 3% אנלעהען	45	—
געלד-קורזע.		
זילבער-אשיאָ	100	—
דוקאטען	5	60
אָסטעררייכיש-אונגארישעס 8-גולדענ-גאָלד-שטיק (20 פֿראנקס)	9	48
נאפּאָלעאָנדאָר	9	75
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	58	60
20מארק-שטיקע	11	69
רוסישע פאפּיררובעל	1	23

פֿרוכטפרייזע דער קאָרנהאללע פֿאָם 22. יאָננער.

פֿריכטע	פּער העקטאָליטער	פער 100 קילאָגראמם
קאָרן נייא	72	8.80—8.50
גערסטע מאליץ	64	10.40—9.40
גערסטע פוטטער	62	7.50—7.30
האפֿער	40	7.95—7.55
קוקורוץ באנאטער	75	7.25—7.20
אנדערער	73	7.15—7.10
הירזע ראהע	—	6.15—5.90

[illegible]	פֿריכטע		פער 100 קילאָ
[illegible]	ווייצען	פער פֿריהיאהר	12.50
	„	„ הערבסט	—.—
	„	„	—.—
	קוקורוץ	„ מאי-יוני	7.45
	גערסטע	„	—.—
	האפֿער	„	—.—
	„	„ פֿריהיאהר	8.45
	רעפס	„	—.—

היזענפֿריכטע	פֿאָן	ביז
פֿיזאָלען	9.—	9.75
צווערגבאָהנען	11.50	11.75
לינזען	12.—	20.—
ערבזען	9.—	11.—
הירזעבריין זאממט זאק	10.50	10.75
מאָהן, גרויער 34 פֿל., בלוי	39.—	40.—
האנפֿזאמען	9.—	9.25

ראָה-שפּירימוס 31½—32 קר׳.
שפּירימוס, פרעסהעפֿענוו. 33½—34 קר׳.

[illegible]	פּער העקטאָליטער	פער 100 קילאָגראמם
[illegible]	—	—.—
	74	—.—
	75	11.60—11.70
	76	11.75—11.80
	77	11.85—11.95
	78	12.—12.10
	79	12.15—12.25
	80	12.30—12.35
[illegible]	—	—.—
	75	12.10—12.15
	76	12.20—12.25
	77	12.30—12.40
	78	12.45—12.55
	79	12.60—12.65
	80	12 70—12.75
[illegible]	—	—.—
	75	12.30—12.35
	76	12.40—12.50
	77	12.55—12.65
	78	12.70—12.80
	79	12.85—12.90
	80	12.95—13.—
[illegible]	75	12.20—12.25
	76	12.30—12.40
	77	12.45—12.55
	78	12.60—12.70
	79	12.75—12.80
	80	12 85—12.90
	—	—.—

Herausgeber und verantw. Redakteur: **Carl Lederer.**
Druck von Emerich Bartalits. Budapest, VIII., Eßterházygasse Nr. 12.

אללע קריוואָשציאנער פערטהיילט. — אוים שפאלאטאָ ווירד טעלעגראפירט: אין שטאַלאַץ האבען דיא אינזורגענטען דיא שאנדארמאריע-קאסערנע אין ב ר א נ ד געשטעקט, ניין מענשען זאָללען דארין פערבראננט זיין. אין דעמזעלבען טאגע האבען מעהרערע רייבער דען גאסטווירטה אין גאצקאָ ערשלאגען, טראָטצדעם דאס זיינע פרויא איין לאָזע-געלד פאָן 4000 גולדען געבען וואָללטע. אם פאָריגען דאָננערסטאג ערשיען ביים פירסטען ניקיטא פאָן מאָנטענעגראָ איינע דעפוטאציאָן פאָן הערצעגאָוויצען, אים דען פירסטען אום מאָנטענעגראָס ביישטאנד צו גונסטען דער אויפשטאָנדישען צו ערביטטען. דער פירסט עמפפינג דיא דעפוטאציאָן אין געגענווארט אונזערעס געזאנדטען ט ה אָ מ מ עֵ ל. ער לעהנטע אין שארפען וואָרטען יעדע הילפע אונד אונטערשטיטצונג אב. ער דראָהטע זאָגאר דען דעפוטאציאָנס-מיטגליעדערן, זיא זאָפאָרט אלס געפאנגענע איינשפערדען צו לאססען, וועננ זיא ניכט זאָפאָרט אין איהרע היימאטה צוריקקעהרען. וואס ניטצט דיא ענערגישע שפראכע דעם פירסטען, עס איזט יא גענוגענד בעקאננט, דאס זיינע מיניסטער גאנץ אָפפען דיא רעוואָלוציאָנאָרען אונטערשטיטצען. — אין היעזיגעם אונגארישעס בלאטט ערהאָלט אוים סעראיעוואָ דיא נאכריכט, וועלכע, וועננ זיא זיך בעוואהרהייטען זאָללטע, אויף געוויססע מיליטאָרישע קרייזע אין גאר טרויריגעס ליכט ווערפען ווירדע. היענאך האָטטע דער גענעראל-קאָממאנדאנט אין דעם גענעראלשטאבס-אמטע דיא גענעראלשטאבס-קארטען איבערפריפען לאססען, אונד האָטטע זיך הערויסגעשטעללט, דאס דיא קארטע דער ציטאדעללע פאָן סעראיעוואָ פערשוואונדען איזט. דיא זאָפאָרט איינגעלייטעטע שטרענגע אונטערזוכונג האטטע ביזהער קיינען ערפאָלג. — ניכט מינדער אונוואהרשיינליך קלינגט דיא צעטיניער נאכריכט דעסזעלבען בלאטטעס, וואָנאך פ ר ע נ ק ה ד א ד א, דער בעקאננטע מירידיטענהייפטלינג, מיט דעם פירסטען ניקיטא פאָן מאָנטענעגראָ אין בינדנים געשלאָססען האָטטע. — אין סעראיעוואָ איזט דאס געריכט פערברייטעט, דאס ביי דער אָבערען בריקע איבער דיא מיליצא איינע מ י נ ע ענטדעקט וואורדע. — דיא איטאליענישען צייטונגען שפראכען ציעמליך איבעראיינשטיממענד דיא אנזיכט אויס, דאס דיא אָסטערייכיש-אונגארישען קאמפפע אין דער הערצעגאָווינא דיא מאָגליכקייט וויטערער פערוויקעלונגען אין זיך שליעסען. — נאכטראָגליך ווירד אוים קאטטארא געשריעבען: מאן פערזיכערט, דאס עס דען קריוואָשציאנערן אן שיעספולווער פעהלט, אונד דא דיא קיסטע זעהר שארף בעוואכט ווירד, זינד זיא ניכט לייכט אין דער לאגע, זיך דאסזעלבע אויף דעם זעע-וועגע צו פערשאפפען. דיא פולווער-מאגאצינע אין מאָנטענעגראָ ווערדען פאָרטדעהאנד זעהר גוט איבערוואכט.

* (אוים ווארשויא) ווירד געמעלדעט: אין ווילנא ווירד זייטענס דער בעהאָרדע דער אויסבריך איינער יודען-העטצע בעפירכטעט. דיא בעהאָרדע האט אין פאָלגע דעססען פאָרזיכטסמאסרעגעלן ערגריפפען. דער גובערנער גענעראל טאָטלעבען ליעס אן דען שטראסען-עקקען פלאקאטע אנשלאגען, אין וועלכע ער דאס פאָלק פאָר עטוואיגען עקסצעססען ווארנט. אים פאָללע דעס אויסברוכעס איינער יודען-פערפאָלגונג ווירד מיט דעם שטרענגסטען מיליטאָרישען איינשרייטען געדראָהט.

* (דיא געריכטס-פערהאנדלונג) געגען דען רייב-מאָרדער ה אָ ס ט ע ר, וועלכער אין וואר-פאלאָטא דיא יודישע פאמיליע ג אָ ל ד אויסגערויבט אונד ערמאָרדעט, ווירד אם 3-טען פעבער אין ו ע ס פ ר י ם שטאטטפינדען. מאן איזט אויף דיעזע געריכטס-פערהאנדלונג זעהר געשפאננט. מאן גלויבט, דאס דער פערשטאָקטע זונדער אנגעזיכטס דער פיעלען געגען איהן אויפטרעטענדען צייגען זיין פערברעכען ענדליך איינגעשטעהען ווערדע.

* (יודען-פערפאָלגונגען אין אונגארן.) אין אלשאָ-קאראסלאָ (ביא נאָדיסאָללאָש, אונגאָטשאער קאָמיטאט) טרייבען עס דיא בויערן געגען דיא יודען זאָ ארג וויא דיא רוססען. אונלאנגסט קאמען אין יענעם דאָרף צוויא „אורחים“. פאָר דעם דאָרפע איבערפיעלען זיא דיא בויערן אונד צוואנגען זיא, פאָר איינעם צלם ניעדערצוקניען. אלס נון דיא הערביייגעאיילטען יודען דאס פערהינדערן וואָללטען, דא ענטשטאנד איינע פאָרמליכע בויערן-רעוואָלוציאָן געגען דיא יודען. דיא יודען וואורדען געשלאגען אונד איהרע הייזער געפלינדערט. — דיא בויערן יענער געגענד בעקעננען זיך צור רוסישען רעליגיאָן אונד זינד אללע זעהר יודען-פיינדליך.

* (דער 15.000-גולדען-דיעב עמיל בעק.) מאן שרייבט אוים וויען פאָם 24-טען דיעזעס: היינטע איזט מיט דעם פערזאָנען-צוגע דער נאָרד-באהן דער עהעמאליגע בוכהאלטער עמיל בעק, וועלכער בעקאננטליך אם 15. יולי פאָריגען יאהרעס זיינען פריהערען הערערן, דען פאבריקאנטען „ב. העללער אונד זאָהן אין וויען“, אוים דער פייערפעסטען קאססע איינען בעטראג פאָן 15,000 גולדען געשטאָהלען האט אונד אם פאָריגען פרייטאג אין פארדוביטץ פערהאפטעט וואורדע, פאָן איינעם שענדארמען בעגלייטעט, היער איינגעטראָפפען אונד אונפערציגליך דעם לאנדעס-געריכטע איינגעליעפערט וואָרדען. נאָך אים לויפע דעס פאָרמיטטאגס וואורדע בעק, וועלכער זעהר פיין אונד נאך נייעסטער מאָדע געקליידעט איזט, פאָם אונטערזוכונגס-ריכטער איינעם לאָנגערען פערהאָרע אונטערצאָגען. דא קוים אנצונעהמען איזט, דאס בעק דיא בעדייטענדע געשטאָהלענע סוממע אין דער קורצען צייט פאָם יולי פאָריגען יאהרעס ביז צו זיינער פערהאפטונג פערברויכט האבע, ליעגט דיא אננאהמע נאהע, דאס ער איינען טהייל דעס געלדעס אויף אירגענד איינע וויזע אין זיכערהייט געבראכט האבע, דיעסבעציגליך ווירד זאָוואָהל פאָן דער היעזיגען בעהאָרדע אלס פאָן זייטע דעס בעצירקס-געריכטעס אין פארדוביטץ נאכגעשפירט, אום דאס פערשטעקק דעס געלדעס אויספינדיג צו מאכען. דיא בעשאָדיגטע פירמא ערהיעלט אים פאָריגען יאהרע אוים סאן-פראנציסקאָ אין אמעריקא איינען פאָן דער האנד בעקס געשריעבענען בריעף, וועלכער אָהנע צווייפעל פאָן בעק אן איינען אין דער גענאננטען שטאדט בעפינדליכען פריינד מיט דער ביטטע געשיקט וואָרדען וואר, איהן פאָן דאָרט נאך וויען אבצוזענדען. דער בריעף לויטעט: „ליעבער העררר העללער! איזט מיין קאָפף אויך אין סאן-פראנציסקאָ דיא פאָן איהנען אויסגעזעטצטע בעלאָהנונג פאָן 750 גולדען ווערטה? מאכען זיא זיך קיינע וויטערען זאָרגען אום דיא 15.000 גולדען אונד דענקען זיא ניכט מעהר אן מיינע פערזאָן. איך ווערדע איהנען דאס געלד זאָבאלד אלס מאָגליך מיט צינזען צוריקצאהלען. איהר ערגעבענער עמיל בעק.“ — דיא פירמא העללער האט דיעזעס שריפטשטיק זיינערצייט דער פאָליציא איבערגעבען.

*(איין אונאנגענעהמער בעזוך.) אים דאָרפע בעססע (פראנקרייך) וואר איינע

„וויר מיססען שטערבען“. — זאגטע דער שיפפס-הויפטמאנן מיט בעבענדען ליפפען.

דיא רודערער האטטען דיא רודער זינקען לאססען, דער שטייער-מאנן פערזוכטע ניכט מעהר, דאס שיפף צו לענקען. ענטזעטצען מאלטע זיך אויף דען געזיכטערן אללער מאטראָזען. איין פאָרנעהמער ראָמער, דער זיך מיט זיינער געמאהלין אויף דעם שיפפע בעפאנד, האטטע דיעזע אין דען אונטערן שיפפס-רוים געלייטעט, אונד וואר יעטצט וויעדער הערויפגעקאָממען. ער האָרטע דיא וואָרטע דעם שיפפס-הויפטמאננעס אונד ענטזעטצען ערפאסטע אויך איהן. דא בעגאנן עקיבא צו רעדען, אונד זיינע שטיממע איבערטאָנטע דאס געטאָזע דעס שטורמעס אונד דער וועללען.

„מיינע ברידער! — שפראך ער, — פערצווייפעלט ניכט! דער אללמאָכטיגע גאָטט, דער שאָפפער דעם הימעלס אונד דער ערדע, דער דען שטורם האט ערשטעהען לאססען, ווירד איהן אויך וויעדער שווייגען הייסען. אים אונטערן שיפפס-רוים בעפינדעט זיך מיין לעהרער, איין פראָממער, הייליגער מאנן, דער אים בעגריפפע שטעהט, צום בעסטען זיינעס פאָלקעס איינע הייליגע זאכע אויסצופיהרען. ער ווירד ניכט אים מעערע ערטרינקען, אונד אום זיינעטוויללען ווערדען אויך וויר גערעטטעט ווערדען. בעטען וויר צום העררן דעם וועלטאללס, דאס ער אונס פאָן אונזערער נאָטה בעפרייע, דאס ער דעם שטורמע שווייגען געביעטע אונד רוהע דען וועללען דעם מעערעס.“

זאָ שפראך עקיבא, דאנן ערהאָב ער זיינע האָנדע גען הימעל אונד ריעף:

„העררר דעם וועלטאללס, דוא שאָפפער דעם הימעלס, דער ערדע אונד דעם מעערעס, דוא איינציגער גאָטט, אללגיטיגער פאטער, ערבארמע דיך אונזער!“

אונד אין דאס געבעט עקיבא'ס שטיממטען זיא אללע מיט איין, דער שיפפס-הויפטמאנן אונד זיינע לייטע, דער שטייער-מאנן אונד דיא רודערער אונד אויך דער פאָרנעהמע ראָמער. דא קאם פלאָטצליך דיא זאָננע אוים דען וואָלקען הערפאָר אונד דיא וואָגען פינגען אן, זיך צו בעזאָנפטיגען. פריידיג גינגען דיא שיפפער וויעדער אן דיא ארבייט; דער ראָמער אבער שפראך צו עקיבא:

„געלאָבט זייא דער גאָטט איזראעלס, דער דיין געבעט ערהאָרט האט. מיין נאמע איזט פלאוויאוס קלעמענס; איך בין דעם קאיזער נאהע פערוואנדט; זאָללטעסט דוא אין ראָם איינע פירשפראכע בעדירפען, זאָ בין איך גערנע בערייט, דיר צו דיענען.“

איינינע טאגע נאכהער ליעף דאס שיפף אין דען האפען פאָן ברונדיזי איין; אבער דיא יידישען רייזענדען וואַרען פאָן דער זעעקראנקהייט ערשאָפפט, דיא זיא אויך ניכט זאָפאָרט פערליעס. אלס זיא אן דאס לאנד געשטיעגען וואַרען, וואנקענדען שריטטעס מוסטען זיא אין דיא שטאדט געפיהרט ווערדען, וואָ זיא אין איינער הערבערגע דאס ענדע דער שווערען קראנקהייט ערוואַרטעטען.

• • •

וואָהרענד דיא מיטגליעדער דער יידישען דעפוטאציאָן קראנק אונד איהרער זיננע ניכט מאָכטיג אויף איהרען לאגער-שטאָטטען לאגען, מוסטערטע דיא פרויא דעם ווירטהעס דאס געפאָק איהרער גאָסטע אונד פאנד צו איהרער איבערראשונג דאס שאָנע, וואונדערפאָלל געארבייטעטע קאָסטכען, וועלכעס דיא געשענקע פיר דען נייען קאיזער ענטהיעלט. זיא נאהם עס אונד בראכטע עס איהרעם מאננע. דיעזער אָפפנעטע דאס שלאָס אונד ערבליקטע פאָלל גיער דען רייכען אינהאלט.

„יעטצט זינד וויר רייך, — שפראך ער צו זיינער פרויא, — איך ווערדע דען שאטץ הערויסנעהמען אונד אין מיינעם גארטען פערגראבען.“

„אונד דאס קאָסטכען?“ — פראגטע דיא פרויא, — דאס וואונדערפאָללע קאָסטכען! וואָללען וויר דאס ניכט אויך בעהאלטען?“

„ניכט דאָך, — ענטגעגנעטע דער מאנן, — פיעלע לייטע וויססען, דאס דיעזעס קאָסטכען מיט דען פרעמדען אין אונזער הויז קאם. דאס ווירדע אן אונס צום פערראָטהער ווערדען. איך ווערדע עס מיט ערדע פיללען, פערשליעסען אונד וויעדער צוריקשטעללען.“

אונד זאָ געשאה עס. אלס דיא רייזענדען זיך וויעדער קראָפטיג גענוג פיהלטען, אום זיך אויף דען וועג צו מאכען, אָפפנעטע נחום דאס קאָסטכען. עס וואר מיט ערדע געפיללט; דאס גאָלד אונד דיא דיאמאנטען וואַרען פערשוואונדען. איין פורכטבארער שרעקען ערגריפף דיא מיטגליעדער דער יידישען דעפוטאציאָן; נחום אבער שפראך: „גם זו לטובה!“

נקדימון, אבויה אונד עקיבא וואָללטען צום פראָטאָר (אָבערסטע ריכטער) איילען אונד דיא ווירטהסלייטע געפאנגען נעהמען לאססען. נחום אבער שפראך:

„וואס קאנן אונס דאס ניטצען? דיא לייטע ווערדען בעהויפטען, דאס זיא פאָן ניכטס וויססען. דען שאטץ אבער ווערדען זיא זאָ פערבאָרגען האבען, דאס עס אונמאָגליך זיין ווירד, איהן אויפצופינדען. וויר זינד פרעמדלינגע אין פרעמדעם לאנדע אונד ווערדען היער אונזער רעכט פערגעבליך זוכען. בעגעבען וויר אונס אָהנע אויפענטהאלט נאך ראָם אונד ליעפערן וויר דאס קאָסטכען מיט דעם אינהאלטע אב, דען עס דורך גאָטטעס פיגונג יעטצט ערהאלטען. דער אללגיטיגע גאָטט ווירד עס צום גוטען לענקען.“

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

יאהרע 1864 דעם פארלאמענטע געפאָלגט, דאנן וואָרען וויר אים יאהרע 1866 פאָן אָסטערר״יך זאָ בעזיעגט וואָרדען, וויא וויר עס בעזיעגטען אונד וויר דייטשע וואָרען פערלאָרען געוועזען. דיא פאָליטיק דעם קאָניגס מוס דאהער דיא אללײנהערשענדע אונד מאסגעבענדע זײן!" — דיעזע נייע ביסמארק׳שע רעדע עררעגט וויעדער פיעל אויפזעהען. אין אָסטערר״יך פערארגט מאן עס איהם, דאס ער זיך מיט שטאָלץ אונד שאדענפריידע אויף דיא ניעדערלאגע אָסטערר״יכ׳ס פאָם יאהרע 1866 בערופט.

* (פיר דיא פערפאָלגטען רוסישען יודען.) דאס ענגלישע פאָלק נימםט זיך דער זאכע דער פערפאָלגטען רוסישען יודען מיט גראָסעם אייפער אן. דיא נייעסטען נאכריכטען דיעסבעציגליך לויטען: דיא אגיטאציאָן געגען דיא „רוסישען גרייעלטהאטען" נימםט טאָגליך אן אומפאנג צו. עס איזט טהאטזאָכליך נור דאס געפיהל דער „מענשליכקייט", וועלכעס דאס ענגלישע פאָלק צו דיעזער האנדלונג פעראנלאסט האט, אינד דיעזעס געפיהל צייגט זיך אין אללען קרייזען דער ענגלישען געזעללשאפט. דאס קאָמיטע, וועלכעס דיעזע בעוועגונג לייטעט אונד אן דעססען שפיטצע שטאאטסמאָננער פאָן גראָסעם אנזעהען שטעהען, האט איין ביטט־געזוך אן דען צארען אבגעפאסט, אין וועלכעם אן דיא מענשליכקייט דעם רוסישען קאיזערס אפפעללירט ווירד. אום איהן צו פעראנלאססען, דען פערפאָלגונגען דער יודען איינהאלט צו טהון אונד דיא יודען אין בירגערליכער אונד פאָליטישער הינזיכט אויף גלייכען פוס מיט איהרען כריסטליכען מיטבירגערן צו שטעללען. עס וואר פריהער דער פלאן געפאסט, איינע דעפוטאציאָן דירעקט נאך גאטשינא צו ענטזענדען, וועלכע דעם צאר דיעזעס געזוך איבעררייכען זאָללטע. דער רוסישע באָטשאפטער פירסט לאבאנאָף וואוסטע, דאס דיא אבזענדונג איינער זאָלכען דעפוטאציאָן אין פעטערסבורג איינען אונאנגענעהמען איינדרוק מאכען ווירדע. ער ערבאָט זיך דאהער, דאס געזוך צו איבערנעהמען אונד עס דעם קאיזער צושטעללען צו לאססען. דאס קאָמיטע גינג דאראויף איין אונד זאָ אונטערבליעב דיא ענטזענדונג איינער בעזאָנדערען דעפוטאציאָן. אין איינינען טאגען ווירד איינע פאָלקספערזאממלונג אבגעהאלטען. אין דערזעלבען זאָלל דיא גרינדונג איינעס הילפס־פעראיינעס פיר דיא אָפפער דער רוסישען יודען־פערפאָלגונגען אנגערעגט ווערדען. — נאכטראָגליך ווירד היעריבער געמעלדעט: דיא רוסישע באָטשאפט אין לאָנדאָן האט אויף בעזאָנדערע וויזונג דער פעטערסבורגער רעגירונג אבגעלעהנט, דאס אן דען צאר געריכטעטע ביטט־געזוך אום מענשענווירדיגע בעהאנדלונג דער יודען איננערהאלב זיינעס רייכעס, אן דען רוסישען קאיזער צו פערמיטטעלן. אוים לאָנדאָן ווירד מיטגעטהיילט, דאס דיא אבזענדונג דער ביטטשריפט, דיא אורשפרינגליך דורך איינע דעפוטאציאָן דעם קאיזער איבעררייכט ווערדען זאָללטע, נונמעהר גאנץ אונד גאר אונטערבליעבען דירפטע אונד דאס מאן האָכסטענס זאָרגע טראגען ווערדע, דען אינהאלט דעם שריפטשטיקעס דורך דיא פעראָפפענטליכונג דעסזעלבען אללער וועלט בעקאננט צו מאכען. אים איבריגען ווירד דיא אגיטאציאָן צו גונסטען דער יודען אלל איהרע קראפט אויף ענגלאנד זעלבסט קאָנצענטרירען, אים איינען מאָגליכסט גראָסען הילפס־פאָנד צור אונטערשטיטצונג דער אָפפער דער יודען־פערפאָלגונגען אויפצוברינגען. אויך וויל מאן אויף דיא ענגלישע רעגירונג איינווירקען, דאמיט זיא איהרען קאָנזולן אין דען פערשיעדענען רוסישען שטאָדטען דען אויפטראג געבע, אויף יודענפיינדליכע בעשטרעבונגען אונד אויסבריכע זאָרגזאם אכט צו האבען, דאמיט אין דיעזער הינזיכט קינפטיגהין ניכטס פערטושט אונד פערהיימליכט ווערדען קאָננע.

* (דער בעריכט דער יודען־קאָממיססיאָנען.) עס ווירד נאָך אונזערן לעזערן בעקאננט זיין, דאס אין רוסלאנד אין דען פערשיעדענען גובערנעמענטס קאָממיססיאָנען געוואָהלט וואָרדען, וועלכע איבער רעגעלונג דער פערהאָלטניססע דער רוסישען יודען בעראטהען זאָללען אונד דער רעגירונג דיעסבעציגליך פאָרשלאָגע צו מאכען האָטטען. וויא נון אוים פעטערסבורג געמעלדעט ווירד, זינד בערייטס צאהלרייכע פראָטאָקאָללע דיעזער יודען־קאָממיססיאָנען דעם רוסישען מיניסטעריום אונטערברייטעט וואָרדען. דיא מייסטען דיעזער בעריכטע זינד פיר דיא יודען זעהר אונגינסטיג, וואס אייגענטליך גאר ניכט איבערראשט, דענן דיעס וואר יא פאָראויסצוזעהען. פיעלע בעצירקע פערלאנגען, דאס דיא רעגירונג דיא יודען אוים רוסלאנד גאָנצליך אבשאפפען זאָלל. אנדערע פערלאנגען וויעדער דיא שפעררונג דער „בתי מדרשים". דיא מייסטען אבער פערלאנגען דיא שפעררונג דער תלמוד־שולען אונד אבשאפפונג דער אויסשליעסליכען יידישען שטייערן. — וועלכען פראקטישען נוטצען דיא רוסישען בויערן פאָן דיעזער מאסרעגעל זיך פערשפרעכען, פערשטעהען וויר אויפריכטיג ניכט. פאסט מאָכטע עס אונס בעדינקען, דאס דא איין איינפלוס פאָן זייטע דער זאָגענאננטען „קראים"־פארטייא געלטענד געמאכט ווירד. גאנץ אנדערס איזט דער וואונש פאָן פינף גובערנעמענטס. דיעזע פערלאנגען נאָמליך, מאן זאָלל דעם יודען קיין רעכט געבען, בראנדוויין אין קליינעם צו שענקען אונד איהנען דען הויזיר־האנדעל אים אללגעמיינען פערביעטען. — דא זיעהט מאן וועניגסטענס אויגענשיינליך דען בראָדנייד הערוים!

* (פאָם קריעגס־שויפלאטצע.) דיא בעריכטע, וועלכע פאָם שויפלאטצע דער רעוואָלוציאָן איינלויפען, זינד ניכט זעהר ערפרייליך, זאָגאר דיא אמטליכען דעפעשען מעלדען ניכטס גינסטיגעס. אוים דער הערצעגאָווינא ווירד נאָמליך פאָם 20. דיעזעס געמעלדעט: אים אָרטע דובראָווא פאנדען צוזאממענראָטטונגען שטאטט. דיא אָרטס־שאנדארמען וואָרען פיעל צו שוואך אום זיך מיט דען אויפשטאָנדישען אין איינען קאמפף איינצולאססען. זיא וואורדען פאָן איינעם הויפען, בייליויפיג 150 מאנן, צוריקגעדראָנגט אונד מוסטען זיך נאָך קאנייצא צוריקציעהען. ביא ווראטלאָ שטעהען בייליויפיג 1000 רעוואָלוציאָנארע, אין זאגאריע, צווישען איליאק אונד קאלינאָוויטש, שטעהט איינע באנדע פאָן בייליויפיג 500 מאנן, וועלכע אללע מיט פאָרציגליכען הינטערלאדער־געוועהרען בעוואפפנעט זינד, אונטער דיעזען זינד אויך 100 מאנן מיט האקען בעוואפפנעט. דער פיהרער דיעזער אויפשטאָנדישען באנדע איזט דער סערדאר טוגום. דיא באנדען זוכען דען אויפשטאנד אין וויטערע געביעטע צו פערברייטען, אונד דאָרט, וואָ דיא לייטע זיך ניכט פרייוויללינג אנשליעסען, ווערדען זיא געוואלטזאם געצוואונגען, מיט איהנען געמיינזאמע זאכע צו מאכען. — פערנער ווירד אוים קאטטאראָ געמעלדעט: אין דער גאנצען געגענד וויממעלט עס פאָן פליגשריפטען האָכפעררעטהערישען אינהאלטעס, דיעזעלבען זינד אין סערבישער שפראכע אבגעפאסט אונד וואורדען אן

פאָלליעטאָן.

יודא אונד ראָם.

(10-טע פאָרטזעטצונג.)

איינסט גינג טיטוס אן איינער שמיעדע פאָרביי. אלס דער שווערע האממער מיט לויטעם געטאָזע אויף דען אמבאָס פיעל. דאדורך וואורדע דיא מיקע שטוטציג אונד האָרטע אויף צו פאָכען אונד צו נאגען. אלס טיטוס דאס בעמערקטע, בעפאהל ער, דאס שטעטס אין זיינער געגענוואַרט מיט דעם האממער אויף דען אמבאָס געשלאגען ווערדע. אבער נאָך דרייסיג טאגען וואר דאס אינזעקט אן דען לארם געוואָהנט אונד בעגאנן זיין צערשטאָרונגס־ווערק אויפ׳ס נייע. זאָ שלעפפטע טיטוס פאָן דען פירכטערליכסטען שמערצען געפאָלטערט, זיין עלענדעס לעבען דאהין. ביז ער נאָך צוויא־יאָהריגער רעגירונג אים אלטער פאָן 40 יאהרען שטארב. אלס מאן נאָך זיינעם טאָדע זיינע לייכע סעצירטע, פאנד מאן אין זיינעם קאָפפע איין געפליגעלטעס געשאָפף אים געוויכטע פאָן צוויא גאָלד־גולדען.

אלס טיטוס געשטאָרבען וואר, וואורדע דיא האָכסטע געוואלט זיינעם אום צעהן יאהרע יינגערן ברודער דאָמיציאן איבערטראגען. דיא יודען בעשלאָססען, איינע דעפוטאציאָן נאָך ראָם צו זענדען, אום דעם נייען קאיזער צו זיינעם רעגירונגס־אנטריטטע גליק צו וינשען, אונד איהם רייכע געשענקע צו איבערברינגען. אין גאנץ יודאָא וואורדע צו דיעזעם צוועקע געזאממעלט, אונד עס וואורדע איינע גראָסע סוממע צוזאממענגעבראכט, דיא מאן אין גאָלד אונד דיאמאנטען אומזעטצטע אונד אין איינען שאָנגעארבייטעטען, רייכפערציערטען קאסטען לעגטע. ווער אבער זאָללטע דאס געשענק איבערברינגען? צום פירסטען (נשיא) וואר דער יונגע רבן גמליאל, דער שפראָססע דעם הילל׳שען פירסטען־געשלעכטעס, ערוואָהלט וואָרדען; אבער ער וואר נאָך צו יונג, אלס דאס מאן איהם דיעזע שוויעריגע אויפגאבע האָטטע איבערטראגען קאָננען. דא פיעל דיא וואהל אויף נחום, דען אָלטעסטען דער ראמאליגען לעהרער ישראל׳ס. נחום איבערנאהם גערן אונד פריידיג דען שוויעריגען אויפטראג. אלס ער זיך פאָן זיינען שילערן פעראבשיעדעטע, וואר עקיבא טיעף בעטריבט.

„מיין טהיירער לעהרער, — שפראך ער, — זאָלל איך נון מאָנאטע לאנג דיינעם אונטערריכטס ענטבעהרען?"

„זאָ בעגלייטע מיך, — אנטוואָרטעטע דער ראבבי, — דאנן קאָננען וויר אויך אונטערוועגס מיטזאממען אין דער תורה פאָרשען. אוסערדעם ווירד עס אויך אין דער הויפטשטאדט דער וועלט פיר דיך וויססענסדורסטיגען פיעל צו לערנען געבען."

עקיבא נאהם האָכבעגליקט דיעזען פאָרשלאג זיינעס לעהרערס אן, נאהם אבשיעד פאָן פרויא אונד קינדערן — עס וואָרען איהם אונטערדעססען נאָך צוויא קינדער, איין קנאבע נאמענס שמעון אונד איין מאָדכען נאמענס שולמית, געבאָרען וואָרדען — אונד שלאָס זיך דער דעפוטאציאָן אן, דיא אויסער נחום נאָך אוים צוויא פאָרנעהמען יודען, נקדימון אונד אבויה, בעשטאנד.

אין יאפפא שטיעגען דיא רייזענדען צו שיפף, דאס זיא איבער דאס מיטטעללאָנדישע מעער אן דיא קיסטע פאָן איטאליען ברינגען זאָללטע. עקיבא זוכטע אויך היער זיינען וויססענסטריעב צו זאָטטיגען. באלד קאננטע ער דאס שיפף פאָן אָבען ביז אונטען, וואוסטע יעדען איינצעלנען בעשטאנדטהייל דעסזעלבען צו נעננען, אונד לערנטע דען רודער־פיהרערן וויא דעם שטייער־מאננע איהרע האנד־גריפפע אב. פאָן זיינעם לעהרער ליעס ער זיך פאָן דען וואונדערן דעם מעערעס ערצאָהלען אונד פאָן דען מאנניגפאכען פפלאנצען אונד טהיערען, דיא דאָרין וואכסען, לעבען אונד וועבען.

„זיעהע — שפראך נחום, — פאָן אללעם, וואס אויף דעם טראָקענען לאנדע עקסיסטירט, גיבט עס עטוואס אָהנליכעס אים שאָאָסע דעם מעערעס: איינען וועהונד, איינען וועלאָווען, איינען אייז־באָר, איינע מעערקאטצע, איינע מעער־מויז, איין וועפפערד אונד וויא זיא אללע הייסען; נור דאס וויעזעל פינדעט אללײן זיך אויף דעם טראָקענען לאנדע, קיין איהם אָהנליכעס געשאָפף לעבט אים שאָאָסע דעם מעערעס; דאהער הייסט אויך דאס טראָקענע לאנד אין אונזערער הייליגען שפראכע חלד, וואס מיט חולדה, וויעזעל צוזאממענהאָנגט."

„וואהרליך, — אנטוואָרטעטע עקיבא, — יעטצט ערסט פערשטעהע איך דיא וואָרטע דעם דוד המלך ע"ה דיא דא הינאבפאהרען אויף דאס מעער אין שיפפען, דיא דא ארבייט פערריכטען אין דען פיעלען געוואָססערן, זיא האבען געזעהען דיא ווערקע דעם עוויגען אונד זיינע וואונדער אין דער פלוטה."

אונד זיעהע, עס וואר, וויא ווענן ער דורך זיין וואָרט דיא פאָרטזעטצונג דעס פזאלמס הערויפבעשוואָרען האָטטע. עס ענטשטאנד איין פורכטבארער שטורם, אונד דיא וועללען שטיעגען האָך עמפאָר; זיא שטיעגען הינויף ביז צום היממעל; זיא זאנקען הינאב ביז צום אבגרונד, אונד דיא זעעלען דער רייזענדען פערצאגטען; דיעזע וואנקטען אומהער וויא דיא בערוישטען אונד ענטפלאָהען אין דען אונטערען שיפפס־רוים. נור עקיבא בליעב אויף דעם פערדעק, אום דען שיפפערן צו העלפען. דיעזע אבער ערבעבטען פאָר דעם שרעקליכען שטורמע, אונד אללע איהרע וויזהייט וואר צו ענדע.